

Nr 858

Av herr **Enskog** och fru **Sjövall**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 21, angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m.*

Enligt de förslag som framställs i Kungl. Maj:ts proposition nr 21 kommer finans- och ekonomidepartementet i sin nya utformning att ansvara för en betydande del av det statliga stödet till forsknings- och utvecklingsarbete med industriell inriktning. Till detta departement överföres nämligen från handelsdepartementet bl. a. statens tekniska forskningsråd, de halvstatliga branschforskningsinstituterna, andra institut som statens provningsanstalt och Sveriges geologiska undersökning, vilkas verksamhet till en betydande del bör betraktas som forskning, samt AB Atomenergi. Dessutom skall enligt propositionen i departementets arbetsuppgifter även ingå de allmänna riktlinjerna för den med näringspolitiken sammanhängande forskningspolitiken.

Den sistnämnda uppgiftens betydelse framstår nu med allt större skärpa. I synnerhet i dagens konjunkturläge är det nödvändigt att industriföretagen ständigt söker att förnya sina processer, metoder och produkter och att de förfogar över resurser för ett självständigt forsknings- och utvecklingsarbete, som är direkt inriktat på industriell produktion och därför till övervägande delen bör utföras inom företagen. Det är därför mycket angeläget att tillräckliga resurser kan skapas för denna verksamhet och att principerna för statens medverkan därvid får en riktig utformning. Man får därför hoppas att den föreslagna behandlingen av vissa ärenden av denna typ inom finans- och ekonomidepartementet skall betyda en snabb och effektiv handläggning av dessa frågor.

Åtskilliga av de frågor, som aktualiseras i detta sammanhang, ingår emellertid som väsentliga delar av forskningsberedningens arbete. Dess huvudsakliga uppgift är att behandla den allmänna inriktningen av forskning och forskningsorganisatoriska åtgärder i landet. Speciellt har det varit värdefullt att ett organ av denna typ behandlat frågor som berör flera olika departement och kunnat lämna en sammanfattande översiktlig bedömning av avvägningsproblemen. Beredningen har därför en naturlig funktion som ett fristående bedömningsorgan mellan de berörda departementen. Dess ställning och dess uppgift att behandla frågor som berör flera departement har markerats av att statsministern fungerat som ordförande både i beredningen och i dess arbetsgrupp. Detta förhållande har otvivelaktigt bidragit till att garantera en effektivare samordning och en bättre överblick av besluten i de olika departementen rörande forskning.

Om finans- och ekonomidepartementet inom sin organisation skulle inleda en verksamhet, som täcker betydande delar av forskningsberedningens område, skulle en föga rationell överlappning av arbetsområdena inträffa. Det förefaller därför nödvändigt att en närmare utredning företages av forskningsberedningens och finans- och ekonomidepartementets forskningsorganisatoriska uppgifter så att arbets- och ansvarsfördelningen dem emellan kan klarläggas.

Eventuellt har dessa problem redan beaktats genom att det framlagda förslaget om organisationen av finans- och ekonomidepartementet samt överföringen dit av två departementssekreterar- eller kanslissekreterartjänster och två biträdestjänster från statsrådsberedningen skulle kunna betyda, att forskningsberedningen överföres till detta departement. Därigenom skulle naturligtvis forskningsberedningens arbete lätt kunna inordnas i departementets aktivitet på området. För den händelse att ett sådant förslag skulle anses innefattas i propositionens ordalydelse bör det emellertid vara angeläget att beredningens arbetsuppgifter och arbetssätt närmare diskuteras. Som redan framhållits är en av beredningens centrala uppgifter att medverka vid en avvägning mellan de olika forskningsadministrerande departementen. Det är emellertid inte utan vidare självklart att denna uppgift kan utföras lika effektivt av ett organ som är inordnat under ett departement som av ett fristående bedömningsorgan placerat utan departementsanknytning. Det förefaller därför rimligt att om ett sådant förslag skulle ha framställts, dess innebörd närmare klarlägges och dess motivering framlägges.

Om en förändring av forskningsberedningens formella ställning skall företagas förefaller det också önskvärt att utformningen av dess sekretariat samtidigt överväges. Beredningen tillsattes närmast på försök, och den har därför endast erhållit ett litet sekretariat som i stor utsträckning använt andra organisationers sekretariatsresurser. Detta arbetssätt torde också ha visat sig lämpligt. Trots sin begränsade storlek har sekretariatet visat en stor förmåga att skaffa fram underlag för beredningens arbete inom olika forskningsområden och har även visat sig kunna snabbt och säkert klargöra de centrala punkterna inom vitt skilda ämnesområden. Däremot har arbetssättet försvårat en kontinuerlig bevakning av viktiga områden. En komplettering av sekretariatet med specialister på olika viktiga områden så att dessa fortlöpande kunde följas bör därför övervägas. Eventuellt skulle ett sådant resultat kunna åstadkommas genom en omorganisation av den nuvarande arbetsgruppen.

Av propositionens formulering framgår tyvärr icke klart vilken organisation av forskningsberedningen eller dess sekretariat som eventuellt överväges, och motive- ring för dessa eventuella förslag saknas likaledes. Det är därför svårt att närmare bedöma lämpligheten av tänkbara förändringar, och det förefaller därför mindre lämpligt att genomföra sådana förändringar med stöd av ett förhållandevis kortfattat underlag. Det förefaller därför nödvändigt att, innan någon förändring av forskningsberedningens ställning, organisation eller sekretariat vidtages, en närmare utredning av de berörda förhållandena utföres.

Med stöd av ovan anförd motivering får undertecknade därför föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en utredning av forskningsberedningens ställning, organisation och arbetssätt i förhållande till de inom finans- och ekonomidepartementet tillkommande forskningspolitiska uppgifterna av näringspolitisk betydelse.

Stockholm den 7 februari 1967

C.-G. Enskog (fp)

Elisabet Sjövall (s)

Nr 859

Av herr Dockered m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning.

(Lika lydande med motion nr 687 i Första kammaren)

Skolan har som samlande mål att skapa optimal beredskap hos eleven för livet ute i samhället. Hänsyn skall därvid tagas såväl till individens behov som till samhällets krav. I Läroplan för grundskolan ägnas elevens fysiska och mentala hälsa stort intresse. Olika lärare skall — i samarbete med andra funktionärer — medverka i denna hälsofostran främst genom saklig information.

En del av detta upplysningsarbete hör hemma inom de samhällsorienterande ämnen. Ofta krävs det ett stabilt och någorlunda fylligt biologiskt premismaterial för att arbetet t. ex. med samhällets hälsovårdande institutioner skall få åsyftad verkan. Läraren i biologi på högstadiet får således en viktig uppgift i skolans hälsofostrande verksamhet — främst i årskurs 9.

Målet för hans undervisning i årskurs 9 är att ”ge kunskap om människokroppens byggnad och funktion, så att i första hand hälsolärans betydelse förklaras”. Den tid som på högstadiet är anslagen till human biologi är ca 40 % av den till biologi anslagna tiden.

I biologikursen för åk 9 bör många viktiga moment — förutom ”en orientering om människokroppens anatomi och fysiologi” — genomgå, om läroplanens syften skall kunna nås.

Här några exempel:

Sexualundervisningen, som ”bör få ett relativt fylligt utrymme” och där också ”psykologiska och etiska synpunkter” bör finnas med.